

Danmarks ældste vindmølle

Vindmøllen i Fløng regnes for at være den ældste vindmølle i Danmark. I et dokument dateret den 10. marts 1259 omtales, at Peder Ødensen skænkede en hel 'bol' jord (landejendom) inklusiv en "molendinum uentuali" i Fløng til Roskilde Domkirkes bygningsfond. På latin betyder 'molendinum' mølle og 'uentuali' vind. Der er således tale om en vindmølle.

Møllen var en stubmølle: en ældre vindmølletype, hvor hele møllen drejede efter vindretningen. Møllen stod formentlig på en kraftig, nedgravet stub af træ, hvorfra stedets navn 'Møllestubben' antagelig er kommet.

Man kender ikke med sikkerhed stubmøllens placering, men den kan have stået på Møllebakken, idet der senere har stået en mølle. På et gammelt kort fra 1792 er anført 'Mølleboe Marken' og 'Mølleboe Agre', så måske er det denne jord, som oprindeligt har hørt til møllen i Fløng.

Om vindmøller

Stubmøller er den tidligste vindmølletype i Danmark. De var forholdsvis små, og de stod oftest på et fundament løftet op fra jorden, fordi hele møllehuset skulle kunne drejes.

I 1500-tallet kom de såkaldte 'hollandske møller' til, hvor kun 'møllehatten' med vingerne skulle drejes. Med denne nye type blev det muligt at bygge større og mere solide møller.

Den første hollandske vindmølle i Danmark blev opført i 1620 i København. De hollandske vindmøller blev i løbet af 1700-tallet, den mest udbredte mølletype i Danmark.

I det gamle landbosamfund var mølleren en af de vigtigste mænd at holde sig på god fod med, fordi alle skulle have malet deres korn til mel på hans mølle. Fra 1700-tallet blev møllerne også anvendt i den nye industriproduktion. Der var for eksempel oliemøller, farvemøller, kridtmøller og grynmøller.

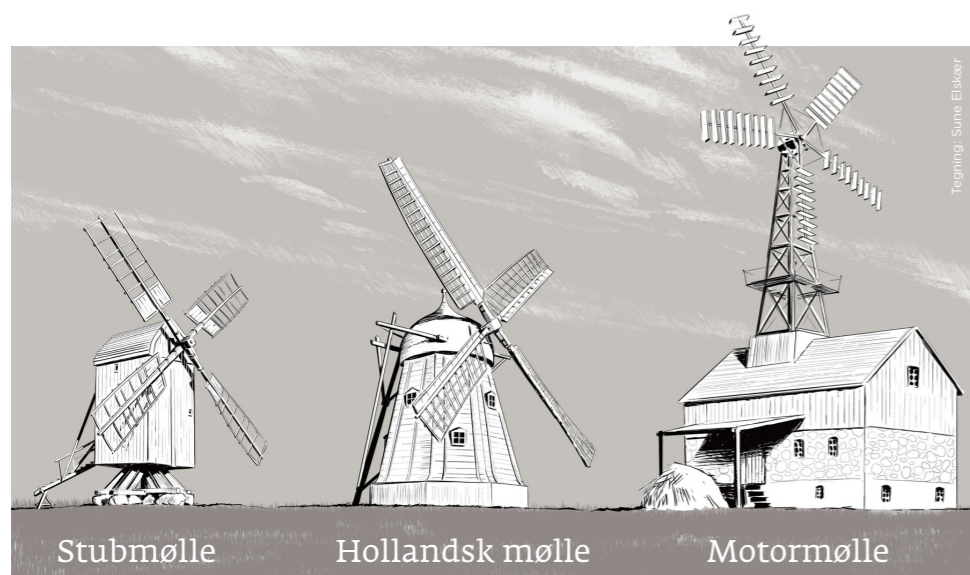
Den nye mølle

Næste gang der omtales en mølle i Fløng er i 1863, hvor en ny mølle opføres. Der lå i forvejen en gård på stedet, og den skifter i 1863 navn til Fløng Møllegård.

Møllen skifter ejer flere gange, og i 1925 installerer den daværende ejer, V. Lauritz Nielsen en motormølle. Herefter var man ikke længere afhængig af vindforholdene, som de tidligere møllertyper havde været helt afhængig af.

Den 15. april 1946 brændte Fløng mølle. Det var en voldsom brand, og i løbet af bare en time var møllen brændt ned. Holger Mathiesen, der havde overtaget møllen i 1937, opførte efter branden et fundament af sten til en ny mølle. Mølledriften kunne derfor fortsætte med en motormølle.

I 1961 blev møllestubben solgt, men hvornår mølledriften ophørte, ved vi ikke med sikkerhed. I dag er der næsten ingen spor i landskabet efter mølledriften på stedet.



Stubmølle

Hollandsk mølle

Motormølle

Under selve møllehuset på stubmøllen ses konstruktionen, som gjorde det muligt at dreje hele møllen efter vindretningen. På den hollandske mølletype var det kun 'møllehatten', som skulle drejes for at få vingerne i vindretningen.



VIDSTE DU...

- at vindmøller blev introduceret i Europa i 1100-tallet, men at de fandtes i Mellemøsten allerede 500 år før?
- at Nationalmuseet i 1959 nedtog nogle flotte blomsterdekorerede paneler fra Fløng Møllegård?